

En australiensare i Stockholm

Patricia Bygrave, doktorand i musik i specialundervisningen, var en av föreläsarna vid ISME-kongressen i Melbourne och Canberra 1988. I år var hon inviterad att föreläsa vid Helsingforskongressen - i Tallin.

Det är en imponerande mängd kunskaper och erfarenheter, som ligger bakom den föreläsning om "Music program with children in special education i Australia" som ISME-deltagarna i Tallin fick höra. Men vem är då människan bakom verket? Vid en pratstund i Stockholm en vecka före kongressen berättade Patricia om sig själv och sitt arbete.

Patricia Bygrave föddes, gick i skola och tog sin lärarexamen i New Zealand. I sin lärarutbildning hade Patricia valt att låta ämnet musik ingå, vilket inte är särskilt vanligt, eftersom musik inte är obligatoriskt ämne i grundskolorna och gymnasierna i Australien. Musikundervisning förekommer om läraren i fråga känner sig kompetent och tycker det är lämpligt att eleverna får musikkunskaper!

Efter sin lärarexamen fortsatte Patricia att studera musik och undervisning vid universitetet i Otago/N.Z och tog samtidigt en sångexamen (vocal degree) på distans, dvs studier hemma och examinering från London. Sedan var det dags att praktisera kunskaperna.

Praktiken kom av olika skäl att spridas ordentligt. Förutom i Australien var Patricia lärare i England, Österrike och Tyskland - och turist i bl a Sverige och Norge. Av en slump hamnade hon tidigt i en sk svår klass, där hon fann att elevernas inlärningsförmåga blev bättre om man lade in musikaktiviteter i undervisningen. Härefter kom hennes lärargärning helt att inriktas på barn med inlärningssvårigheter och på barn med grava handikapp, tex rörelsehindrade, blinda och döva.

Intressekombinationen musik och inlärningssvårigheter gjorde att Patricia nu fördjupade sig i lyssnandets problem och möjligheter. Efter sju år i Europa och USA och med tre barn i familjen (pappa Fyfes är biokemiforskare med världen som arbetsplats) kände sig Patricia nu mogen för vida-

re studier, vilket resulterade i en Bachelor of Education i musik och 1985 en Master of Education i specialundervisning och musik vid universitetet i Canberra - troligtvis den första i Australien med den kombinationen. Som jämförelse kan nämnas att vår svenska ettämneslärarexamen i musik på engelska heter Master of Fine Arts in Music Education.

Förmågan att lyssna

Parallellt med doktorandstudierna är Patricia en lektor vid Canberra-universitetet i filosofi, psykologi, pedagogik och specialpedagogik. Avhandlingen, som lär bli färdig inom kort, har arbetsnamnet "Development of listening skills with children in special education". Den har sin grund dels i bristen på utbildade musikpedagoger, dels i det faktum att barn av i dag har svårt för att lyssna, dvs att koncentrera sig, vilket alltså inte är en typisk svensk företeelse.

Avhandlingen skall undersöka riktigheten av fyra antaganden:

- 1) Man kan undervisa i musik utan egna färdigheter (without training).
- 2) Musik kan användas som ett medel att utveckla kunskap (development of cognition).
- 3) Musik är viktigt som självständigt ämne.
- 4) Förmågan att lyssna kan utvecklas.

Själva undersökningen, som skall belägga - eller motsäga - ovanstående, gjordes under 1988 och 1989. Den omfattade endast barn med inlärningssvårigheter och i åldrarna 4-9 år. Fyra skolor medverkade, varav en fick använda ett särskilt musikprogram. En annan skola fick ett program, som byggde på berättande (story telling), en tredje skulle använda både musik och berättande och en den fjärde var en kontrollgrupp, där man hade "vanlig" undervisning. Musikprogrammet, som utarbetats av Patricia, var en slags undervisningshandledning som lärarna helt enkelt fick hantera efter bästa

Foto: Lars Nordstedt

förmåga.

Genomförandet kompletterades med tester före, strax efter och en längre tid efter, lektionsobservationer, intervjuer och lärarnas lektionsdagböcker. Analysen visar att de barn som haft musikaktiviteter (sång, spel, rörelse, lyssnande, skapande), i flera avseenden haft den positivaste utvecklingen, speciellt beträffande förmågan att lyssna.

För att få synpunkter på sitt arbete och för att skaffa vidgade erfarenheter har Patricia tillbringat två sommarmandater i Sverige för att tillsammans med Kerstin Linzander ta del av och diskutera den undersökning, som nyligen genomfördes av musikundervisningen i årskurserna 2 och 5. Ralf Sandbergs undersökning, som Musik-Kultur redogjorde för i förra numret och som till stor del konstruerats av Kerstin L., bygger till stor del på barnens förmåga att lyssna. Patricia hoppas att så småningom kunna göra en liknande undersökning bland australienska barn. Hon sade sig också haft stor glädje och nytta av de lektioner (ledda av Kerstin) som hon fick följa i slutet av vårterminen.

Patricia inledde sitt långväga besök med att som inbjuden föreläsa om "musik som ett medel för kognitiv utveckling" vid en forskarkongress om aktivitetsteorier i Lahti och avslutade i augusti vid ISMEs kommission för musikerterapi och specialundervisning i Tallin. I september kommer speciallärarna i Australien vid sin årliga kongress att få höra Patricia berätta om Ralf Sandbergs och hans medarbetares undersökning om musik i svenska skolor.

Med musik kan man vidga vyerna och förståelsen, musiken bygger broar över världen och mellan människor. Det gäller uppenbarligen på vetenskaplig nivå - men även alla oss andra, musikpedagoger och musikkonsumenter.

Lars Nordstedt